

L'única cosa que creix

Malgrat els esforços del govern del Partit Popular i dels sectors socials que li donen suport, per fer-nos creure que el pitjor de la crisi ja ha passat, ara per ara l'única cosa que creix en aquest país és la desigualtat social, les diferències entre pobres i rics i la desigualtat d'oportunitats a l'hora d'accedir als béns públics com la cultura, la salut, l'educació, l'habitatge, etc. A principis d'aquest mes de juny, la Fundació Primer de Maig, vinculada al sindicat Comissions Obreres, ha publicat un estudi en relació amb aquest tema, al qual us recomano que dediqueu una estona. Us el podeu baixar des de la seva web www.1mayo.ccoo.es.

L'estudi en qüestió es titula "Desigualtat i estat social a Espanya". La tesi dels seus autors és que la desigualtat no té com a causa fonamental la crisi, sinó que més aviat és conseqüència de les polítiques que els governs han posat en marxa a tot Europa amb l'excusa de lluitar contra la crisi. El paràmetre més utilitzat actualment per mesurar de forma objectiva la desigualtat és l'anomenat índex de Gini, ideat per l'estadístic italià Corrado Gini, que aviat farà un segle. Segons aquest índex, la desigualtat al conjunt de l'Estat espanyol és superior a la de la Unió Europea. Aquest índex que l'any 2005 era del 31,8 a Espanya, el 2010 ja era del 33,9, mentre que a la UE dels 27 va passar del 30,6 al 30,5. D'altra banda, l'anomenada ràtio 20/20, és a dir, la relació d'ingressos entre el 20% de la població més pobre i el 20% de la població més rica, ha passat del 5,5 el 2005 al 6,9 el 2010, mentre que a la UE-27 s'ha mantingut en el 5,0.

L'estudi de la Fundació Primer de Maig aporta dades que demostren que el paper dels governs ha estat fonamental per fer créixer la desigualtat. Des del 2010 s'ha aprofitat la crisi per desmantellar bona part de les estructures socials que s'havien anat creant els anys posteriors a la dictadura franquista, de manera que s'ha aprofundit en la desigualtat. Tot el que havíem avançat en universalització de drets davant els límits a la seva cobertura, en desmercantilització dels serveis públics davant la privatització, o en delimitació de drets col·lectius davant les polítiques paternalistes, avui està retrocedint amb les polítiques de retallades de drets que impulsen els governs.

En el cas espanyol, i per acabar-ho d'adobar, el fet que haguem arribat a la crisi amb un mercat de treball segmentat i amb una especialització productiva desequilibrada, fa que els efectes sobre la desigualtat hagin estat més accentuats. Sectors productius dependents de la demanda interna, concentrats temporalment o territorialment, o dependents d'una bombolla especulativa, van créixer a través del treball temporal, la precarietat i la baixa qualificació, amb efectes clars sobre dones, joves i immigrants. És d'aquesta manera que la crisi econòmica s'ha convertit també en crisi social i, en el cas de Catalunya, en crisi del model de relació amb Espanya. I el més preocupant de tot això és la sensació que ens volen deixar sense futur.